

**ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ**

ЛІСНИЧА Вікторія Миколаївна

УДК 351: 322.871

**МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В
ІННОВАЦІЙНІЙ СФЕРІ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

КИЇВ – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Інституті підготовки кадрів державної служби зайнятості України

Науковий керівник – доктор наук з державного управління, професор
ВОЙТОВИЧ Радмила Василівна,
Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості
України, ректор

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, доцент
ДМИТРЕНКО Геннадій Васильович;

кандидат наук з державного управління
ПАЛАМАРЧУК Тетяна Петрівна,
доцент кафедри глобалістики, євроінтеграції та управління
національною безпекою Національної академії державного
управління при Президентові України

Захист відбудеться *5 квітня 2019 року о 12 й годині* на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.891.02 Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України за адресою: 03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, ауд. 201.

Із дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України за адресою: 03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17.

Автореферат розісланий *28 лютого 2019 року*.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Я.В. Мельник

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В добу постмодерного розвитку України новим інституційним ресурсом ефективного функціонування різних сфер суспільного життя є державно-приватне партнерство, яке передбачає запровадження відповідних технологічних новацій, здатних артикулювати новий тип взаємодії між різними суб'єктами системи публічного управління. Такий контекст увиразнює високу концептуальну й функціональну доцільність налагодження партнерської взаємодії між державою та бізнесом у контексті забезпечення розвитку інноваційного потенціалу держави, запровадження результативно паритетної практики між ними щодо посилення інноваційно-ресурсного потенціалу держави. З огляду на це саме державно-приватне партнерство в інноваційній сфері, слугуючи ефективним інструментом прискорення процесів соціально-економічного розвитку держави, активізує її інноваційний розвиток, модернізацію основних сфер суспільного життя. Протягом останніх років Україна демонструє «наступальне» посилення свого інноваційного потенціалу, завдяки чому тотально збільшується кількість інноваційно активних інституцій, які забезпечують високі показники випуску високої наукоємної продукції.

Враховуючи сучасну практику актуалізація технологій державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України дасть змогу реалізувати успішні інфраструктурні проекти держави, мінімізуючи відповідні інституційні й технологічні ризики. Такий підхід передбачає удосконалення механізмів державно-приватного партнерства в інноваційній сфері, що дозволить диверсифікувати традиційну модель інноваційного розвитку, модернізуючи відповідні форми інституційної взаємодії держави та бізнесу у напрямі відповіді на сучасні технологічні виклики, перед якими постає глобальний світ. Це свідчить про те, що важливою умовою розвитку національної інноваційної системи держави є детермінована взаємодія держави, науки та бізнесу як новітня конструкція утвердження нового типу суспільної динаміки, яка супроводжується створенням рамкових умов для реалізації інноваційної місії держави.

Концептуалізація та запровадження теоретичних і практичних механізмів розвитку взаємодії держави та приватного сектору в інноваційній сфері передбачають розроблення новітніх форм участі бізнесу та артикуляції функціональної ролі науки в забезпеченні розвитку сучасної держави. Це зумовлює доцільність розроблення нових гностичних і технологічних підходів до ідентифікації механізмів державно-приватного партнерства в інноваційній сфері сучасної держави.

Загальнометодологічні аспекти державно-приватного партнерства виступали предметом окремого розгляду у працях таких західноєвропейських вчених як: Г.Беккер, Д.Кларк, Б.Санто, К.Фрімен, С.Валенті, Н.Шелюбська, Л.Шарінгер, Б.Гофрон, М.Гоше, П.Друкер, Д.Еванс, М.Йонг, Дж.Кейн, Є.Лі, Б.Краус-Мойзер, Р.Кайрен, М.Кастельс, В.Коллінз Р.Кроррінг Б.Кроузет, Т.Кроссвел, Ж-Ф.Ліотар, Дж.Малген, Д.Норман, С.Паерсон, Е.Паін, Т.Арсонс, К.Поппер, К.Ратцель, Дж.Саймон, В.Томас, Е.Торренс, О.Тоффлер, А.Тойнбі.

Методологічні аспекти розвитку інноваційної сфери постмодерної держави досліджували: В.Воронін, А.Дагаєва, Л.Динкін, О. Голиченко, Ю.Губанов, Ю.Осіпов, Г.Симоні, Р.Фатхутдінов, П.Щедровицький, Ю.Яковець та інші.

Окремі питання державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України вивчали такі вітчизняні вчені як: В.Баштанник, К.Ващенко, Р.Войтович, О.Волик, В.Волянський, П.Витко, П.Ворона, Н.Діденко, Г.Дмитренко, В.Головата, Н.Гончарук, В.Гошовська, Г.Глебов, Н.Гнидюк, Н.Грицяк, В.Діуліна, О.Дяків, І.Ісаєнко, М.Канавець, Ю.Ковбасюк, Ю.Кізілов, Т.Когановська, В.Козаков, Н.Липовська, М.Пилипчук, Н.Протасова, Л.Прокопенко, А.Рачинський, В.Рижих, А.Семенченко, С.Серьогін, В.Стрельцов, С.Чукот, І.Шпекторенко та інші.

Незважаючи на значний діапазон наукових розробок з даної проблематики комплексне дослідження державно-приватного партнерства в інноваційній сфері в сучасних умовах суспільного розвитку не здійснювалося. З огляду на це, артикулюється доцільність дослідження актуальних наукових і прикладних проблем формування та реалізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері у добу постмодерну. Методологічне розроблення даної проблематики сприяє розвитку сучасної теорії державного управління, поглибленню уявлень щодо основних параметрів забезпечення динаміки інноваційного простору сучасної держави.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дане дисертаційне дослідження виконувалося згідно з комплексними науково-дослідними роботами Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України («Модернізація та підвищення ефективності публічного управління у сфері зайнятості в контексті євроінтеграції») (державний реєстраційний номер ДЄ 0118V003561), «Управління інноваційно-інвестиційним розвитком регіону в умовах децентралізації та регіональної демократії» (державний реєстраційний номер 0113U005266), де дисертант виявив окремі напрями розроблення вітчизняної моделі реалізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України, серед яких особлива увага приділялась обґрунтуванню принципів, критеріїв, засобів запровадження інституційно-оптимізаційних механізмів розвитку державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є науково-теоретичне обґрунтування механізмів формування та реалізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері та розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення процедур і технологій його реалізації в сучасних умовах суспільного розвитку. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення відповідних завдань:

- здійснити теоретико-методологічний аналіз державно-приватного партнерства в інноваційній сфері постмодерної держави у контексті сучасних дослідницьких підходів, охарактеризувати основні концепції;
- проаналізувати особливості становлення державно-приватного партнерства в інноваційній сфері сучасної держави;
- розкрити державно-приватне партнерство як структурний засіб стимулювання інноваційної діяльності у державі та інструмент формування інноваційної сфери держави;

- ідентифікувати зміст державно-приватного партнерства як структурно-функціональну складову реалізації інвестиційного механізму в інноваційній сфері держави;
- обґрунтувати державно-приватне партнерство в інноваційній сфері держави як структурну умову консолідованого управління;
- охарактеризувати інтеграцію компетенцій держави та бізнесу як ефективний механізм розвитку інноваційної сфери України;
- дослідити формування стратегії державно-приватного партнерства в інноваційній сфері як оптимізаційний засіб її розвитку та оптимізаційний інструмент розвитку національної інноваційної системи України;
- розробити механізми реалізації моделей відкритих інновацій як оптимізаційно-перспективну форму розвитку державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України.

Об'єкт дослідження – державно-приватне партнерство в інноваційній сфері.

Предмет дослідження – інституціоналізація механізмів формування та реалізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері постмодерної держави.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою реалізації дослідницької мети слугує використання таких загальнонаукових і спеціальнонаукових методів, як: історичний (систематизовано основні дослідницькі підходи до державно-приватного партнерства в межах вітчизняної та зарубіжної науки), логічний (розкрито сутність та основні концепції державно-приватного партнерства в інноваційній сфері), опис (досліджено особливості становлення державно-приватного партнерства в інноваційній сфері сучасної держави), порівняння (співставлено національні моделі реалізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері постмодерної держави), аналіз (охарактеризовано теоретико-методологічні засади становлення державно-приватного партнерства в інноваційній сфері держави), синтез (здійснено структурно-функціональний аналіз реалізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері), дедукція (розкрито сутність державно-приватного партнерства як структурного засобу стимулювання інноваційної діяльності у державі), узагальнення (охарактеризовано державно-приватне партнерство як інструмент формування інноваційної сфери держави), моделювання (запропоновано моделі державно-приватного партнерства як структурно-функціональну складову реалізації інвестиційного механізму в інноваційній сфері держави), аналітичний (систематизовано нормативно-правове забезпечення державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України), аксіоматизації (розроблено механізми оптимізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України), аналогії (запропоновано механізми формування стратегії державно-приватного партнерства в інноваційній сфері як оптимізаційний засіб її розвитку).

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, нормативно-правові акти та директивні документи, які стосуються питань формування та реалізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері держави, і на цій основі обґрунтування необхідності розроблення вітчизняної моделі розвитку державно-приватного партнерства у даній сфері.

В цілому дослідження ґрунтується на міждисциплінарному підході, враховуючи дотичність розглянутих питань з різними науковими дисциплінами, їх інтегрованість.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні механізмів формування та реалізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері держави в сучасних умовах суспільного розвитку і виробленні практичних рекомендацій щодо його оптимізації в інноваційній сфері України, що конкретизовано у таких наукових положеннях:

уперше:

– розроблено заходи реалізації державно-приватного партнерства для розвитку і здійснення інноваційних процесів з метою економічного зростання країни й досягнення конкурентних переваг на міжнародному ринку, серед яких: забезпечення взаємодії держави, бізнесу та науки при визначенні пріоритетів технологічного розвитку та наступних кроків у напрямі їх реалізації; створення належних умов та дієвого механізму стимулювання процесів технологічної модернізації за рахунок поліпшення інноваційної активності суб'єктів господарювання із застосуванням можливих заходів податкового, тарифного, митного, антимонопольного регулювання; сприяння підвищенню інвестиційної привабливості перспективних високотехнологічних виробництв; надання підтримки національним високотехнологічним підприємствам при виході їх на світові ринки та спрощення заходів контролю у зовнішньоекономічній діяльності таких підприємств; активізація міжнародного науково-технічного співробітництва; забезпечення державної підтримки модернізації секторів економіки, які мають довгострокові перспективи з використання різноманітних важелів впливу; вилучення із механізмів державного регулювання чинників, які знижують інноваційну активність бізнесу; удосконалення та поширення системи спільного фінансування приватних інноваційних проектів; підтримка інноваційних новоутворень (стартапів);

– побудовано схему впровадження механізмів реалізації моделей відкритих інновацій як оптимізаційно-перспективну форму розвитку державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України, яка включає два блоки: організацію науково-дослідних та презентаційних заходів (забезпечення виробництва з принципово новою технологічною складовою, що характеризується більш високими споживчими характеристиками порівняно з наявними продуктами на ринку; впровадження прогресивних технологій у систему менеджменту інноваційної діяльності для отримання вищих показників продуктивності порівняно з існуючими підходами; впровадження інноваційних, аналітичних і техніко-економічних рішень, спрямованих на вдосконалення продукції у відповідності зі світовими стандартами; залучення вітчизняних конкурентоспроможних компаній до створення гарантованої технологічної незалежності при розробці та створенні інноваційного оснащення) та очікувані результати (зниження собівартості виготовлення продукції; збільшення обсягів виробництва; підвищення якості продукції та гармонізація її зі світовими стандартами; зміцнення вітчизняного інноваційного потенціалу; максимізація показників розвитку економіки);

удосконалено:

– інноваційну модель розвитку економіки, що являє собою поєднання інноваційних методів, важелів та інструментів, спрямованих на удосконалення інституційно-правового інструментарію політики активізації інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, які беруть участь у реалізації проектів державно-приватного партнерства;

– ідентифікацію державно-приватного партнерства як юридично оформленої форми взаємовигідної співпраці органів державної влади та суб'єктів підприємницької діяльності щодо об'єктів, які перебувають у сфері безпосереднього державного інтересу й контролю, а також послуг, що передбачає об'єднання ресурсів і розподіл ризиків між ними з метою ефективного реалізації проектів, які мають важливе державне й суспільне значення;

набули подальшого розвитку:

– аналіз сутності та основних концепцій державно-приватного партнерства в інноваційній сфері, під яким розуміється: одна із форм нормативно-договірних відносин між державою та бізнесом в інноваційній сфері, що забезпечують реалізацію соціальнозначущих для суспільства проектів; сукупність організаційно-правових відносин держави та бізнесу, які забезпечують регламентацію відповідної взаємодії між ними щодо реалізації певних інфраструктурних проектів; механізм стимулювання, посилення та реалізації інноваційно-модернізаційних проектів, які сприяють розвитку різних секторів економіки держави;

– класифікація ризиків у процесі реалізації ДПП-проектів, до структури якої входять такі групи ризиків, як: проектування та розробки (придатність дизайну, проблеми розробки, проблеми впровадження, варіації проектування та розробки, надання послуг проектування); реалізації проекту (фіксований термін та вартість проекту, графік постачання, затвердження плану, безпечність для навколишнього середовища, порушення наявних методів роботи, трудові суперечки); фінансові (забезпечення фінансування, збереження фінансування (включаючи позики), відсоткова ставка та податкові поправки, податкові правила, ціна ескалації капітальних вкладень); управління (надання послуг / розробка інноваційного об'єкту, наявність послуг / засобів виробництва, ремонт та витрати на технічне обслуговування, безпека, навчання персоналу, пристосування до вимог споживачів, операційні витрати, зміни у попиті); власності (застраховані збитки або пошкодження активів, моральне та фізичне зношення, законодавство, громадські обов'язки, форс-мажорні обставини, реалізація залишкової вартості активів);

– умови розподілу ризиків, серед яких: ризики мають бути покладені на партнера, який більшою мірою контролює чинники, що зумовлюють їх виникнення; ризики повинні бути, насамперед, чітко визначені, зважені та оцінені усіма зацікавленими сторонами; сторона, яка бере ризик на себе, повинна мати достатній фінансовий потенціал, технічні та управлінські можливості для запобігання виникненню ризиків; партнер повинен свідомо та за власним бажанням узяти ризики на себе;

– структура моделі інноваційного розвитку на основі державно-приватного партнерства, яка повинна включати: низку заходів різних рівнів – як національного, так і регіональних, які фінансуються за рахунок бюджету і спрямовані на якісне зростання науково-технологічного потенціалу держави, інтенсифікацію освоєння

наукових знань та новітніх технологій, усебічний розвиток потенціалу особистості; впровадження суб'єктами економічної діяльності інновацій та застосування інвестицій інноваційного спрямування в умовах здорової конкуренції, кількісне зростання пропозиції інноваційних продуктів та новітніх технологій;

- класифікація інструментів державного управління інноваційною діяльністю на основі державно-приватного партнерства, серед яких: держконтракт та держзамовлення, субсидії, субвенції та дотації, ліцензування, квотування, контингентування, прямі витрати уряду, встановлення фіксованих цін, валютних курсів, економічних, соціальних, екологічних стандартів;

- чинники, якими продиктована необхідність налагодження партнерських взаємовідносин бізнесу та державних і муніципальних органів управління: підвищення ефективності вирішення економічних завдань із застосуванням механізмів державно-приватного партнерства порівнянно із застосуванням бюджетного фінансування; зростання впливу органів місцевого самоврядування та державного управління на економічне регулювання;

- переваги застосування кластерного підходу при реалізації проектів державно-приватного партнерства в інноваційній сфері, серед яких: застосування кластерного підходу підвищує продуктивність діяльності фірм і галузей за рахунок: ефективної спеціалізації, доступу до технологій, постачальників, кваліфікованої робочої сили, інформації, бізнес-послуг; застосування кластерного підходу створює можливості для інноваційного й виробничого зростання; застосування кластерного підходу стимулює і полегшує формування нового бізнесу: використання венчурного капіталу, зв'язок усередині кластера, підтримка появи нових учасників, зміцнення соціальних та інших неформальних зв'язків.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці теоретико-методологічних і практико-прикладних положень, оформлених у конкретні пропозиції, які можуть бути реалізованими і скласти основу концепції формування та реалізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері держави в сучасних умовах суспільного розвитку.

Окремі положення дисертаційного дослідження використовувались:

- Комунальним підприємством Київської міської державної адміністрації «Київський міський бізнес-центр» (довідка щодо впровадження від 10 вересня 2018 року);

- Київською обласною державною адміністрацією (довідка щодо впровадження від 17 вересня 2018 року);

- Фастівською районною радою Київської області (довідка щодо впровадження від 08 жовтня 2018 року);

- Національним агентством України з питань державної служби (довідка щодо впровадження від 05 листопада 2018 року);

- Державною службою зайнятості (Центральний апарат) (довідка щодо впровадження від 12 листопада 2018 року).

Розроблені теоретико-практичні положення, висновки та рекомендації можуть бути використані:

- у дослідженнях, програмах та проектах відповідних органів державної влади, діяльності науково-дослідних інститутів, навчальних закладів та структур

підвищення кваліфікації щодо питань державно-приватного партнерства в інноваційній сфері в сучасних умовах суспільного розвитку.

Запропоновані теоретичні положення та практичні рекомендації можуть також бути основою для оптимізації механізмів державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України на сучасному етапі суспільного розвитку.

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, які характеризуються новизною і становлять цінність для розвитку науки державного управління, отримані автором самостійно.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційного дослідження були презентовані та обговорені на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях: V Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та аспірантів «Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці України» (м. Київ, 24 листопада 2016 року); VI Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та аспірантів «Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці України» (м. Київ, 2017 року); науково-практична конференція присвяченої 100-річчю державної служби України «Публічна служба в модерній державі» (м. Київ, 13 червня 2018 року); круглому столі «Роль держави та громадського сектору в соціальній адаптації переміщених осіб із зони агресії РФ та учасників АТО» (м. Київ, 17 жовтня 2018 року); VII Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та аспірантів «Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці України :тези доповідей» (м. Київ, 01 листопада 2018 року); Всеукраїнська науково-практична конференція «Форум прямої демократії» (м. Київ, 4 грудня 2018 року); науково-практична конференція «Трудова міграція в епоху глобалізації» (м. Київ, 12 грудня 2018 року).

Дисертація обговорювалась та була схвалена на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України.

Публікації. Наукові результати дисертаційного дослідження опубліковано у 13-и наукових працях, у тому числі, п'ять статей у фахових виданнях з державного управління, 1 публікація в іноземному фаховому виданні.

Структура дисертації. Дисертаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Її основний текст викладено на 196 сторінках, загальний – становить 220 сторінок і включає 224 найменування використаних джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **Вступі** доведено актуальність теми, обґрунтовано ступінь її наукової розробленості, сформульовано мету та визначено завдання, об'єкт і предмет дослідження, наведено ступінь наукової новизни одержаних результатів, їх теоретичне та практичне значення, подано дані щодо апробації дисертації та публікацій, які підтверджують результати дослідження.

У **першому розділі** – *«Теоретико-методологічний аналіз державно-приватного партнерства в інноваційній сфері»* – здійснено теоретичну ідентифікацію державно-приватного партнерства у контексті сучасних

дослідницьких підходів, охарактеризовано сутність, основні концепції державно-приватного партнерства в інноваційній сфері, розкрито особливості його становлення в інноваційній сфері сучасної держави.

На підставі систематизації основних дослідницьких концепцій та підходів здійснено теоретичну ідентифікацію державно-приватного партнерства як юридично оформленої форма взаємовигідної співпраці органів державної влади та суб'єктів підприємницької діяльності щодо об'єктів, які перебувають у сфері безпосереднього державного інтересу й контролю, а також послуг, що передбачає об'єднання ресурсів і розподіл ризиків між ними з метою ефективного реалізації проектів, які мають важливе державне та суспільне значення.

З'ясовано, що державно-приватне партнерство у функціональному й технологічному відношенні, слугуючи вирішенню значного переліку завдань, які постають перед державою, створює альтернативні джерела для реалізації відповідних інфраструктурних об'єктів та ефективності управління ними, забезпечує поєднання інтересів бізнесу і влади у сфері надання громадських послуг, формування та розвитку організаційних структур, запровадження механізмів стимулювання участі приватного сектору в різних сферах суспільного життя (житлово-комунальний комплекс, енергетика, транспортна інфраструктура, бізнес-інфраструктура, інноваційна сфера, освіта, охорона здоров'я, соціально-благодійна (гуманітарна) сфера. Особливої артикуляції становлення і розвиток державно-приватного партнерства набуває в сучасних умовах глобалізації економіки (інтернаціоналізації виробництва), що передбачає залучення іноземного капіталу та запровадження новітніх технологій до розвитку пріоритетних сфер інноваційної економіки і є важливою умовою забезпечення конкурентоспроможності промислового сектору держави, де форма партнерства активізує ринок капіталів, товарів та послуг.

Здійснено аналіз сутності та основних концепцій державно-приватного партнерства в інноваційній сфері, під яким розуміється: одна із форм нормативно-договірних відносин між державою та бізнесом в інноваційній сфері, які забезпечують реалізацію соціальнозначущих для суспільства проектів; сукупність організаційно-правових відносин держави та бізнесу, які забезпечують регламентацію відповідної взаємодії між ними щодо реалізації певних інфраструктурних проектів; механізм стимулювання, посилення та реалізації інноваційно-модернізаційних проектів, які сприяють розвитку різних секторів економіки держави.

Доведено, що завдяки високій результативності державно-приватного партнерства в інноваційній сфері бізнес має змогу досягти зниження показників комерційних ризиків та оптимальної окупності вкладених інвестицій у відповідні інноваційні проекти. На підставі цього з'ясовано, що реалізація сучасної стратегії соціально-економічного розвитку держави передбачає запровадження інноваційного типу адміністрування, який і супроводжується реалізацією механізмів державно-приватного партнерства в інноваційній сфері.

Охарактеризовано сучасний стан державно-приватного партнерства в інноваційній сфері, на підставі чого конкретизовано його характерні риси (розвиток наукоємних технологій, продуктів та сервісів шляхом формування ефективного системи освіти на підготовки висококваліфікованих фахівців, які забезпечують

розроблення та реалізацію складних технологічних рішень і формування нового типу суб'єкта, здатного забезпечувати науково-технологічні новації у розвиток економіки на основі інтегрованої взаємодії держави з бізнес сектором); розкрито основні моделі функціонування сучасної держави на основі розширення її контактного потенціалу та реалізації відповідних зобов'язань і дотримання відповідних договірних умов, які забезпечують розвиток інноваційної економіки, реалізацію державного інтересу та повноту контактних умов з бізнес-сектором.

Стратегічним напрямом сучасного варіанту державно-приватного партнерства в інноваційній сфері є розроблення та запровадження в економіку інновацій, що передбачає запровадження інноваційно активних форм державно-приватного партнерства у різних сферах інноваційної економіки, в результаті чого сама держава вимушена деконструювати свій функціональний і ресурсний потенціал у бік посилення гарантій для бізнесу щодо реалізації відповідних інфраструктурних проектів, а відтак – активізації певних інноваційних процесів. Класифіковано ключові параметри сучасного стану державно-приватного партнерства в інноваційній сфері, які визначають рейтинг інноваційного розвитку держави: базові вимоги (інститути, інфраструктура, макроекономічна стабільність, охорона здоров'я, початкова освіта); підсилювачі ефективності (вища освіта, ефективність товарних ринків і ринку праці, розвиненість фінансового ринку, технологічна готовність, розмір ринку); чинники інноваційності (досвід бізнесу, інноваційність).

У другому розділі – *«Структурно-функціональний аналіз реалізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері»* – охарактеризовано державно-приватне партнерство як структурний засіб стимулювання інноваційної діяльності у державі, інструмент формування інноваційної сфери держави, структурно-функціональну складову реалізації інвестиційного механізму в інноваційній сфері держави та структурну умову консолідованого управління.

Виявлено, що останні десятиріччя довели: ДПП підтвердило свою ефективність під час реалізації багатьох масштабних проектів у сфері електроенергетики, житлово-комунального господарства, природокористування та ін. Простежуються значні законодавчі кроки в напрямі розвитку державно-приватного партнерства, але, враховуючи значний потенціал та можливості останнього, вбачається за необхідне формувати державну політику розвитку ДПП, збільшуючи кількість проектів взаємодії держави та бізнесу, розширюючи сферу їх реалізації та створюючи сприятливі умови для суб'єктів підприємницької діяльності щодо права використання майна.

Ідентифіковано механізм ДПП, що являє собою організовану сукупність його структурних елементів, за допомогою яких здійснюється взаємодія представників держави і приватного бізнесу з управління та фінансування інвестиційних проектів, забезпечується процес відтворення. Система методів регулювання державно-приватного партнерства складається з організаційно-правових, економічних, пропагандистських і спеціальних методів, до яких належить програмно-цільовий метод управління. Його можемо визначити як комплекс способів, засобів та інструментів впливу органів влади.

З'ясовано, що державно-приватне партнерство відбувається за трьома основними моделями: модель ДПП на основі концесійної угоди (основні функції:

будівництво, передача, оренда, експлуатація); модель ДПП на основі операторського контракту (основні функції: оренда, експлуатація).

Проаналізовано світовий досвід, який показує, що концесії та контракт життєвого циклу як найкраще підходять для залучення позабюджетних інвестицій в інфраструктуру. Це обумовлено такими причинами: угоди мають довгостроковий характер, що дозволяє сторонам здійснювати планування на тривалій часовій період (державі – здійснювати планування економічного розвитку, приватному партнерові – здійснювати довгострокові інвестиції з високим ступенем надійності); приватний партнер має достатню свободу в прийнятті управлінських і господарських рішень, а також можливість інвестувати кошти в гарантовані державою проекти й отримувати стабільний дохід протягом тривалого проміжку часу; приватній стороні передаються тільки права розпорядження і користування об'єктом державної власності, при цьому держава має досить важелів впливу на приватного партнера при порушенні ним умов угоди; держава отримує від приватної сторони передові методи управління, а також застосування більш ефективних і сучасних технічних рішень та, як результат, підвищення якості послуг; держава частково знімає з себе ризики функціонування інфраструктурних об'єктів, а також ризики перевищення кошторисної вартості будівництва, найбільш характерні для інфраструктурних об'єктів; інвестор зацікавлений у дотриманні термінів будівництва об'єктів, оскільки від цього залежить повернення інвестицій, що також важливо для держави.

У **третьому розділі** – *«Механізми оптимізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України»* – наведено інтеграцію компетенцій держави та бізнесу як ефективний механізм розвитку інноваційної сфери України, формування стратегії державно-приватного партнерства в інноваційній сфері як оптимізаційний засіб її розвитку, досліджено державно-приватне партнерство як оптимізаційний інструмент розвитку національної інноваційної системи України, розроблено механізми реалізації моделей відкритих інновацій як оптимізаційно-перспективної форми розвитку державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України.

Під час дослідження ідентифіковані проблеми організації державно-приватного партнерства в Україні, проведено аналіз інноваційної активності та механізмів фінансування інновацій в Україні, який довів актуальність розробки стратегії державно-приватного партнерства в інноваційній сфері; розроблено теоретико-методологічні основи державно-приватного партнерства в інноваційній сфері; обґрунтовано напрями формування стратегії розвитку державно-приватного партнерства в Україні. Розроблені та подані механізми державно-приватного партнерства спрямовані на формування партнерських відносин на всіх стадіях інноваційного процесу. Факторами інноваційного розвитку економіки стають соціальний капітал і синергетичний ефект від співпраці бізнесу та влади. Запропоновані напрями формування стратегії державно-приватного партнерства в Україні та організаційно-економічний механізм її реалізації будуть цікаві і для країн пострадянського простору, що перебуває на шляху становлення відносин ДПП.

Запропоновано основні напрями стратегії державно-приватного партнерства в інноваційній сфері: вироблення і постійне корегування науково-інноваційної політики; об'єднання державної та приватної власності в межах значущих

інноваційних проектів на принципах прибутковості й повернення; сприяння, просування і поширення знань про ДПП; створення законодавчої бази науково-інноваційної діяльності з урахуванням стратегічних цілей, пріоритетів і політики в цій сфері; розробка програм розвитку ДПП в окремих секторах економіки; проведення заходів для підвищення довіри між партнерами й розвиток культури кооперування між державним та приватним партнерами; розробка форм і методів взаємодії органів державної влади, державних і приватних наукових та інноваційних інституційних одиниць; удосконалення податкової та митної політики, включаючи податкові й митні пільги; сприяння та партнерство у формуванні науково-інноваційної інфраструктури (технологічні центри, технопарки, центри колективного користування обладнанням, галузеві центри трансферу технологій, СЕЗ і т.д.); фінансування державою розвитку венчурних фондів, мережі бізнес-ангелів, стартап-шкіл; державна підтримка малого і середнього бізнесу в інноваційній сфері; формування в країні елементів інституційного середовища ДПП: фінансово-економічних інститутів, що забезпечують інвестування та гарантування приватних інвестицій, незалежних організацій, що здійснюють експертизу проектів і консалтинг, керуючих компаній, асоціацій, об'єднань, фондів і т. ін.; підготовка фахівців у галузі ДПП і кадрів інвестиційних менеджерів; визначення фінансових взаємовідносин органів державної влади, державних і приватних наукових та інноваційних організацій.

Доведено, що для забезпечення в Україні успішного розвитку інноваційного бізнесу принципово важливим стає підвищення ефективності процесів стратегічного управління інноваційною діяльністю підприємств за тісної взаємодії бізнесу і держави в реалізації цих процесів. Очевидно, що коли за розробку й реалізацію інноваційних стратегій на рівні підприємства несуть відповідальність компанії різних форм власності, то створення національної економіки, заснованої на знаннях, не можливе без політичної волі та державних інвестицій. Формування бази знань неминуче зачіпає сфери, в яких розпоряджається держава: освіта, захист інтелектуальної власності, політика у сфері інновацій та ін. Принципово важливим є і те, що держава використовує широкий спектр заходів стимулювання інноваційної активності. Велике значення мають інноваційні проекти, що реалізуються у сфері приватно-державного партнерства.

Обґрунтовано застосування кластерного підходу до реалізації інноваційних проектів ДПП, що дасть можливість об'єднати інтереси держави, бізнесу, наукових установ та громадськості для запровадження продуктивних та процесних інновацій. Умовами ефективною реалізації інноваційних ДПП на основі кластерного підходу – є оптимізоване законне середовище для реалізації таких проектів, організована структура державного сектору, деталізація угоди та чітке визначення доходів партнерів, раціоналістична оцінка ризиків проекту.

Упровадження моделей відкритих інновацій у стратегію розвитку наукоємного підприємства має забезпечити значне зростання якості продукції і збільшення прибутку від реалізації створених інноваційних зразків нової техніки (рис. 1).

Рис. 1. Схема впровадження механізмів реалізації моделей відкритих інновацій як оптимізаційно-перспективна форма розвитку державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України.

Отже, формування сучасної структури інноваційної діяльності та комерціалізація наукоємних розробок зразків продукції, створених за рахунок проведення інвестиційних НДДКР, що мають нові споживчі якості й конкурентоспроможні технічні характеристики, є пріоритетним напрямом та основою розвитку наукоємного підприємства.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі вирішено актуальне наукове завдання, яке полягає у науково-теоретичному обґрунтуванні механізмів формування та реалізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері та розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення процедур і технологій його реалізації в сучасних

умовах суспільного розвитку. Результати, отримані в процесі дослідження, підтверджують досягнення поставленої мети й вирішення завдань, дають підстави сформулювати такі висновки і практичні рекомендації.

1. Здійснено теоретико-методологічний аналіз державно-приватного партнерства в інноваційній сфері постмодерної держави у контексті сучасних дослідницьких підходів, проведено теоретичну ідентифікацію державно-приватного партнерства як юридично оформленої форми взаємовигідної співпраці органів державної влади та суб'єктів підприємницької діяльності щодо об'єктів, які перебувають у сфері безпосереднього державного інтересу й контролю, а також послуг, що передбачає об'єднання ресурсів і розподіл ризиків між ними з метою ефективної реалізації проектів, які мають важливе державне і суспільне значення. Проаналізовано сутність та основні концепції державно-приватного партнерства в інноваційній сфері, під яким розуміється: одна із форм нормативно-договірних відносин між державою та бізнесом в інноваційній сфері, що забезпечують реалізацію соціальнозначущих для суспільства проектів; сукупність організаційно-правових відносин держави та бізнесу, які забезпечують регламентацію відповідної взаємодії між ними з щодо реалізації певних інфраструктурних проектів; механізм стимулювання, посилення та реалізації інноваційно-модернізаційних проектів, які слугують розвитку різних секторів економіки держави.

2. Проаналізовано особливості становлення державно-приватного партнерства в інноваційній сфері сучасної держави. Доведено, що стратегічним напрямом сучасного варіанту державно-приватного партнерства в інноваційній сфері є розроблення та запровадження в економіку інновацій, що передбачає запровадження інноваційно активних форм державно-приватного партнерства у різних сферах інноваційної економіки, в результаті чого сама держава змушена деконструювати свій функціональний і ресурсний потенціал у бік посилення гарантій для бізнесу щодо реалізації відповідних інфраструктурних проектів, а відтак й активізації певних інноваційних процесів. Класифіковано ключові параметри сучасного стану державно-приватного партнерства в інноваційній сфері, які визначають рейтинг інноваційного розвитку держави: базові вимоги (інститути, інфраструктура, макроекономічна стабільність, охорона здоров'я, початкова освіта); підсилювачі ефективності (вища освіта, ефективність товарних ринків і ринку праці, розвиненість фінансового ринку, технологічна готовність, розмір ринку); чинники інноваційності (досвід бізнесу, інноваційність).

3. Розкрито державно-приватне партнерство як структурний засіб стимулювання інноваційної діяльності у державі та інструмент формування її інноваційної сфери. Виявлено, що однією з найбільш фундаментальних причин, яка спонукала до започаткування партнерства, було прийняття того факту, що і державний, і приватний сектори мають унікальні характеристики, які надають їм перевагу в забезпеченні послугами населення. Іншою причиною реалізації практики ДПП була зміна підходу до розуміння функцій уряду, зокрема прийняття та усвідомлення необхідності передачі їх частини приватному сектору як більш мобільному й ефективному. Останні десятиріччя довели, що ДПП підтвердило свою ефективність під час реалізації багатьох масштабних проектів у сфері електроенергетики, житлово-комунального господарства, природокористування та

ін. Простежуються значні законодавчі кроки в напрямі розвитку державно-приватного партнерства, але, враховуючи значний потенціал та можливості останнього, вбачається необхідним формувати державну політику розвитку ДПП, збільшуючи кількість проектів взаємодії держави та бізнесу, розширюючи сферу їх реалізації та створюючи сприятливі умови для суб'єктів підприємницької діяльності щодо права використання майна.

4. Ідентифіковано зміст державно-приватного партнерства як структурно-функціональну складову реалізації інвестиційного механізму в інноваційній сфері держави. Механізм ДПП являє собою організовану сукупність структурних елементів ДПП, за допомогою яких відбувається взаємодія між представниками держави та приватного бізнесу з управління й фінансування інвестиційних проектів, забезпечується процес відтворення. Система методів регулювання державно-приватного партнерства складається з організаційно-правових, економічних, пропагандистських та спеціальних методів, до яких належить програмно-цільовий метод управління (його можемо визначити як комплекс способів, засобів та інструментів впливу органів влади).

5. Обґрунтовано державно-приватне партнерство в інноваційній сфері держави як структурну умову консолідованого управління. Світовий досвід показує, що концесії та контракт життєвого циклу найкраще підходить для залучення позабюджетних інвестицій в інфраструктуру, що обумовлено такими причинами: угоди мають довгостроковий характер, що дозволяє сторонам здійснювати планування на тривалий часовий період (державі – здійснювати планування економічного розвитку, приватному партнерові – довгострокові інвестиції з високим ступенем надійності); приватний партнер має достатню свободу в ухваленні управлінських і господарських рішень, а також можливість інвестувати кошти в гарантовані державою проекти й отримувати стабільний дохід протягом тривалого проміжку часу; приватній стороні передаються тільки права розпорядження і користування об'єктом державної власності, і держава має досить важелів впливу на приватного партнера при порушенні ним умов угоди; держава отримує від приватної сторони передові методи управління, а також застосування більш ефективних і сучасних технічних рішень та, як результат, підвищення якості послуг; держава частково знімає з себе ризики функціонування інфраструктурних об'єктів, а також ризики перевищення кошторисної вартості будівництва, найбільш характерні для інфраструктурних об'єктів; інвестор зацікавлений у дотриманні термінів будівництва об'єктів, оскільки від цього залежить повернення інвестицій, що також важливо для держави.

6. Охарактеризовано інтеграцію компетенцій держави та бізнесу як ефективний механізм розвитку інноваційної сфери України. У ході дослідження ідентифіковані проблеми організації державно-приватного партнерства в Україні, проведено аналіз інноваційної активності та механізмів фінансування інновацій в Україні, який довів актуальність розробки стратегії державно-приватного партнерства в інноваційній сфері; розроблено теоретико-методологічні основи державно-приватного партнерства в інноваційній сфері; обґрунтовано напрями формування стратегії розвитку державно-приватного партнерства в Україні. Розроблені та подані механізми державно-приватного партнерства спрямовані на формування

партнерських відносин у всіх стадіях інноваційного процесу. Факторами інноваційного розвитку економіки стають соціальний капітал і синергетичний ефект від співпраці бізнесу та влади. Запропоновані напрями формування стратегії державно-приватного партнерства в Україні й організаційно-економічний механізм її реалізації будуть цікаві і для країн пострадянського простору, що перебувають на шляху становлення відносин ДПП.

7. Досліджено формування стратегії державно-приватного партнерства в інноваційній сфері як оптимізаційний засіб її розвитку та оптимізаційний інструмент розвитку національної інноваційної системи України. Виявлено, що для того щоб забезпечити в Україні успішний розвиток інноваційного бізнесу, принципово важливим стає підвищення ефективності процесів стратегічного управління інноваційною діяльністю підприємств за тісної взаємодії бізнесу і держави в реалізації цих процесів. Очевидно, що коли за розробку і реалізацію інноваційних стратегій на рівні підприємства несуть відповідальність компанії різних форм власності, то створення національної економіки, заснованої на знаннях, не можливе без політичної волі та державних інвестицій. Формування бази знань неминуче зачіпає сфери, в яких розпоряджається держава: освіта, захист інтелектуальної власності, політика у сфері інновацій та ін. Принципово важливим є і те, що держава використовує широкий спектр заходів стимулювання інноваційної активності. Велике значення мають інноваційні проекти, що реалізуються у сфері приватно-державного партнерства. Застосування кластерного підходу до реалізації інноваційних проектів ДПП дасть можливість об'єднати інтереси держави, бізнесу, наукових установ та громадськості для запровадження продуктивних та процесних інновацій. Умовами ефективного реалізації інноваційних ДПП на основі кластерного підходу є оптимізоване законне середовище для реалізації таких проектів, організована структура державного сектору, деталізація угоди та чітке визначення доходів партнерів, раціоналістична оцінка ризиків проекту.

8. Розроблено механізми реалізації моделей відкритих інновацій як оптимізаційно-перспективну форму розвитку державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України. Доведено, що впровадження концепції відкритих інновацій сприятиме інтеграції внутрішніх та зовнішніх джерел інформації, а також дозволить поширити науково-технологічні знання між окремими суб'єктами інноваційного процесу. Невід'ємним елементом інноваційного розвитку національної економіки є забезпечення доступу підприємств до інформаційної бази перспективних науково-технічних розробок і включення суб'єктів ринку інновацій до міжнародної інформаційної мережі, що сприятиме їх інтеграції до глобального інноваційного середовища.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації

1. Лісничка В.М. Механізми державного управління розвитком державно-приватного партнерства в Україні: проблеми та перспективи. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2018. №4. С. 94-96.

2. Лісничка В.М. Особливості розвитку державно-приватного партнерства : історичний аспект. *Економіка та держава*. 2018. №7. С. 143-147.

3. Лісничка В.М. Структурні засоби реалізації державно-приватного партнерства в постмодерній державі: зарубіжний досвід. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. №12. С.1-7. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1352>

4. Лісничка В. М. Переваги та функціональні виклики державно-приватного партнерства в публічному управлінні. *Збірник наукових праць Донецького державного університету управління. Серія «Державне управління»*. Т. ХІХ, вип. 308. Маріуполь, ДонДУУ, 2018. С. 28-35.

5. Лісничка В.М. Сутність державно-приватного партнерства в публічному управлінні: теоретичний аспект. *Менеджер. Серія «Державне управління»*. 2018. №3 (80). С. 100-109.

Статті в зарубіжних виданнях

6. Lisnycha V. Public-private partnership: essence, goals, structure. *Legea și viața*. 2019. №1(2). С. 63-67.

Праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

7. Лісничка В.М. Ідентифікація сутності державно-приватного партнерства. *Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці України* : збірник наукових праць : за результатами V Всеукраїнської наук.-практ. конф. студентів та аспірантів (Київ, 24 листопада 2016 р.): в 2 ч. – Ч. 2 / упоряд. О.П. Канівець, Л.Г. Новаш. Київ, 2016. С. 249-251.

8. Лісничка, В.М. До питання визначення сутності державно-приватного партнерства в інноваційній сфері. *Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці України* : тези доповідей VI Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та аспірантів / упоряд. О.П. Канівець, Л.Г. Новаш. Ч.ІІ. – Київ, 2017. С. 199-200.

9. Лісничка В.М. Щодо змісту поняття державно приватного партнерства в науці державне управління. *Публічна служба в модерній державі* : матеріали наук.-практ. конф., присвяченої 100-річчю державної служби України (Київ, 13 чер. 2018 р.). Київ, 2018. С. 26-269.

10. Лісничка В.М. Сучасні підходи до ідентифікації державно-приватного партнерства. *Роль держави та громадського сектору в соціальній адаптації переміщених осіб із зони агресії РФ та учасників АТО* : матеріали круглого столу (Київ, 17 жовт. 2018 р.). Київ, 2018. С. 206-208.

11. Лісничка В.М. Контрактні принципи функціонування сучасної держави як структурну умову реалізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері. *Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці України* : тези доповідей VII Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та аспірантів (Київ, 01 листоп. 2018 р.) / упоряд. Л.Г. Новаш, М.В. Пахомова. Київ, 2019. С. 303-305.

12. Лісничка В.М. Сучасний стан державно-приватного партнерства в інноваційній сфері. *Форум прямої демократії* : матеріали всеукр.наук.-практ. конф. (Київ, 4 груд. 2018 р.). Київ, 2018. С. 403-404.

13. Лісничка В.М. Суть та зміст поняття державно-приватного партнерства. *Трудова міграція в епоху глобалізації* : матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 12 груд. 2018 р.). Київ, 2018. С. 201-203.

АНОТАЦІЯ

Лісничка В.М. Механізми реалізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України, Київ, 2019.

У дисертації вирішене актуальне наукове завдання, що полягає у науково-теоретичному обґрунтуванні механізмів формування та реалізації державно-приватного партнерства в інноваційній сфері та розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення процедур і технологій його реалізації в сучасних умовах суспільного розвитку.

Здійснено теоретико-методологічний аналіз державно-приватного партнерства в інноваційній сфері постмодерної держави у контексті сучасних дослідницьких підходів, проведено теоретичну ідентифікацію державно-приватного партнерства як юридично оформлену форму взаємовигідної співпраці органів державної влади та суб'єктів підприємницької діяльності щодо об'єктів, які перебувають у сфері безпосереднього державного інтересу й контролю, а також послуг, що передбачає об'єднання ресурсів і розподіл ризиків між ними з метою ефективної реалізації проектів, які мають важливе державне та суспільне значення.

Розкрито державно-приватне партнерство як структурний засіб стимулювання інноваційної діяльності у державі та інструмент формування інноваційної сфери держави. Виявлено, що однією з найбільш фундаментальних причин, яка спонукала до започаткування партнерства, було прийняття того факту, що і державний, і приватний сектори мають унікальні характеристики, що надають їм перевагу в забезпеченні послугами населення. Іншою причиною реалізації практики ДПП була зміна підходу до розуміння функцій уряду, зокрема прийняття та усвідомлення необхідності передачі їх частини приватному сектору як більш мобільному й ефективному.

Обґрунтовано державно-приватне партнерство в інноваційній сфері держави як структурну умову консолідованого управління. Світовий досвід показує, що концесії та контракт життєвого циклу найкраще підходять для залучення позабюджетних інвестицій в інфраструктуру, що обумовлено наступними причинами: угоди мають довгостроковий характер, що дозволяє сторонам здійснювати планування на тривалий часовий період (державі – здійснювати планування економічного розвитку, приватному партнеру – довгострокові інвестиції з високим ступенем надійності); приватний партнер має достатню свободу в ухваленні управлінських і господарських рішень, а також можливість інвестувати кошти в гарантовані державою проекти й отримувати стабільний дохід протягом

тривалого проміжку часу; приватній стороні передаються тільки права розпорядження та користування об'єктом державної власності, і держава має достатньо важелів впливу на приватного партнера при порушенні ним умов угоди; держава отримує від приватної сторони передові методи управління, а також застосування більш ефективних і сучасних технічних рішень і, як результат, підвищення якості послуг; держава частково знімає з себе ризики функціонування інфраструктурних об'єктів, а також ризики перевищення кошторисної вартості будівництва, найбільш характерні для інфраструктурних об'єктів; інвестор зацікавлений у дотриманні термінів будівництва об'єктів, оскільки від цього залежить повернення інвестицій, що також важливо для держави.

Розроблено механізми реалізації моделей відкритих інновацій як оптимізаційно-перспективну форму розвитку державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України. Доведено, що запровадження концепції відкритих інновацій сприятиме інтеграції внутрішніх та зовнішніх джерел інформації, а також дозволить поширити науково-технологічні знання між окремими суб'єктами інноваційного процесу. Невід'ємним елементом інноваційного розвитку національної економіки є забезпечення доступу підприємств до інформаційної бази перспективних науково-технічних розробок і включення суб'єктів ринку інновацій до міжнародної інформаційної мережі, що сприятиме їх інтеграції до глобального інноваційного середовища.

Ключові слова: державне управління, державно-приватне партнерство, інноваційна сфера, концесії, механізми, форми державно-приватного партнерства.

ANNOTATION

Lisnicha V.M. Mechanisms for implementing public-private partnership in the innovation sphere. – qualification research paper as a manuscript.

Thesis for obtaining the candidate of sciences degree in public administration, speciality 25.00.02 – mechanisms of public administration. Ukrainian State Employment Service Training Institute, Kyiv, 2019.

In the dissertation the actual scientific task is solved, which consists in scientific and theoretical substantiation of mechanisms of formation and realization of public-private partnership in the innovation sphere and development of practical recommendations for improvement of procedures and technologies of its realization in modern conditions of social development.

A theoretical and methodological analysis of public-private partnership in the innovative field of postmodern state in the context of modern research approaches was carried out, during which the theoretical identification of public-private partnership as a legally formulated form of mutually beneficial cooperation between state authorities and business entities on objects, which are in the sphere of direct state interest and control, and also services, which involves the pooling of resources and the distribution of risks between

them for the purpose of effect vnoyi projects that are of great political and social significance.

Public-private partnership is revealed as a structural means of stimulating innovation activity in the state and the tool of formation of the innovation sphere of the state. It was found that one of the most fundamental reasons that prompted the start of a partnership was the acceptance of the fact that both the public and private sectors have unique characteristics that give them the advantage of providing services to the population. Another reason for the implementation of the PPP practice was to change the approach to understanding the function of the government, in particular, the adoption and awareness of the need to transfer their part to the private sector as more mobile and effective. The last decades have proven that the PPP has proved its effectiveness in implementing a large number of large-scale projects in the field of electricity, housing and communal services, nature management, etc. In recent years, significant legislative steps have been taken to develop a public-private partnership, but, given the considerable potential and capabilities of the latter, it seems necessary to formulate a state policy on PPP development, increasing the number of projects of interaction between the state and business, expanding the scope of their implementation and creating favorable conditions for the sub Entities on the right to use property.

The state-private partnership in the innovation sphere of the state as a structural condition of consolidated management is substantiated. World experience shows that concessions and life-cycle contracts are best suited for attracting extrabudgetary infrastructure investments due to the following reasons: the agreements are long-term, allowing the parties to plan for a long time period (for the state - to plan economic development, for a private partner - to carry out long-term investments with a high degree of reliability); a private partner has sufficient freedom to make managerial and economic decisions, and also has the opportunity to invest in state-guaranteed projects and to receive stable income over a long period of time; only the right to dispose of and use the object of state property is transferred to the private party, and the state has sufficient levers of influence on the private partner in violation of the terms of the agreement; the state receives from the private party advanced management methods, as well as the application of more effective and up-to-date technical solutions and, consequently, improvement of the quality of services; the state partially relinquishes the risks of the operation of infrastructure objects, as well as the risks of exceeding the estimated cost of construction, most characteristic of infrastructure objects; the investor is interested in meeting the terms of the construction of the objects, since it depends on the return of investment, which is also important for the state.

The mechanisms of realization of models of open innovation as an optimization-perspective form of development of public-private partnership in the innovation sphere of Ukraine are developed. It is proved that the introduction of the concept of open innovation will promote the integration of internal and external sources of information, as well as allow dissemination of scientific and technological knowledge among individual subjects of the innovation process. An integral element of the innovation development of the national economy is the provision of enterprises access to the information base of promising scientific and technical developments and the inclusion of the subjects of the innovation market in the international information network, which will facilitate their integration into the global innovation environment.

Key words: public administration, public-private partnership, innovation sphere, concessions, mechanisms, forms of public-private partnership.

ANNOTATION

Lisnicha VM Mechanizmy realizacji partnerstwa publiczno-prywatnego w sferze innowacji. –O prawach rękopisu.

Praca magisterska z zakresu administracji publicznej, specjalność 25.00.02 - Mechanizmy administracji publicznej. Instytut Kształcenia Kadr Państwowej Służby Zatrudnienia Ukrainy, Kijów, 2019.

Teza rozwiązać rzeczywiste zadania naukowe, które jest uzasadnienie naukowe i teoretyczne mechanizmów powstawania i realizacji partnerstwa publiczno-prywatnego w zakresie innowacji i rozwoju praktycznych zaleceń dla ulepszonych procedur i technologii jego realizacji we współczesnych warunkach rozwoju społecznego.

Wskazano partnerstwo państwowo-prywatne w sferze innowacji państwa jako strukturalnego warunku skonsolidowanego zarządzania. Doświadczenie Świat pokazuje, że koncesje i zamówienia cyklu najlepiej nadaje się do przyciągnięcia inwestycji pozabudżetowych w infrastrukturę, z powodu następujących powodów: umowy są długoterminowe, umożliwiając stronom plan na długi okres czasu (państwa - do planu rozwoju gospodarczego i partnerem prywatnym - przeprowadzanie długoterminowych inwestycji o wysokim stopniu wiarygodności); partner prywatny ma wystarczającą swobodę w podejmowaniu decyzji i gospodarcze, a także możliwość inwestowania w projekty gwarantowane przez państwo i mają stały dochód przez długi okres czasu; strona prywatna właśnie przeszedł prawo do rozporządzania i korzystania z własności państwowej, a państwo ma wystarczająco dużo dźwigni partnera prywatnego z naruszeniem warunków określonych w umowie; państwo otrzymuje od prywatne przyjęcie zaawansowane techniki zarządzania oraz bardziej skutecznych i nowoczesnych rozwiązań technicznych, a tym samym poprawę jakości usług; państwo częściowo rezygnuje z ryzyka związanego z eksploatacją obiektów infrastruktury, a także ryzyko przekroczenia szacunkowych kosztów budowy, najbardziej charakterystycznych dla obiektów infrastruktury; inwestor jest zainteresowany spełnieniem warunków budowy obiektów, ponieważ zależy od zwrotu inwestycji, co jest również ważne dla państwa.

Opracowywane są mechanizmy realizacji modeli otwartej innowacji jako optymalizacji - perspektywiczna forma rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego w sferze innowacyjnej Ukrainy. Udowodniono, że wprowadzenie koncepcji otwartej innowacji będzie sprzyjało integracji wewnętrznych i zewnętrznych źródeł informacji, a także umożliwi upowszechnianie wiedzy naukowej i technologicznej wśród poszczególnych podmiotów procesu innowacji. Integralną częścią innowacyjnego rozwoju gospodarki narodowej jest zapewnienie dostępu do korporacyjnej bazy informacji o rozwoju i innowacji naukowych i technologicznych, w tym podmiotów rynkowych w międzynarodowej sieci informacji, które ułatwią ich integrację z globalnym środowisku innowacji.

Słowa kluczowe: administracja publiczna, partnerstwo publiczno-prywatne, sfera innowacji, koncesje, mechanizmy, formy partnerstwa publiczno-prywatnego.

Підписано до друку 27.02.2019
Формат 148x210 мм. Обл.-вид.арк. 1,41.
Наклад 100 прим.

Свідоцтво серії ДК № 1805 від 25.05.2004

Віддруковано з оригінал-макета в Інституті підготовки кадрів державної служби
зайнятості України
03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, тел. (044) 536 -14-85